

малко различни данъци, отколкото дребните икономически съществувания, които съставляват $\frac{3}{4}$ дори $\frac{4}{5}$ от населението. Ако разходите за данъци и разни облози, които дребното земеделско и занаятчийско стопанства плащат, съставляват приблизително 30—40% от неговия доход, то същият при едрото земеделско, индустриално, търговско и финансово предприятие, едва ли достигат 3—4 процента, а при някои от тях — и по-малко. Болшинството от поместните едри предприятия намиратъ всевъзможни начини да се освободятъ отъ плащането на данъци, и по този начинъ, данъчното бреме пада върху дребните съществувания и, главно, върху земеделското население, което не може да укрие своите доходи и представлява масата от консуматорите въ страната.

За да не изброяваме дългата редица на прекомърно обложени продукти, които се консумиратъ отъ земеделското население, ще посочимъ само единъ случай, който е твърде много очебийющъ. Захарята у насъ е обложена съ близу 14 лева акцизъ. Това прави 56% отъ нейната продажна цена и 155% отъ нейната костуема цена. А захарята е продуктъ отъ най-първа необходимостъ. Въ другите страни акциза се движи отъ 1.750 лв. на килограмъ (за Швеция) — до 5.70 лв. (за Ромъния).

Това прекомърно облагане на захарята, което представлява една ярко изразена антисоциална мърка, е за смѣтка на консуматора, както и на производителя.

Като вземемъ подъ съображение, че цвекловата култура поглъща 3—4 пѣти повече трудъ и почвени сили, отколкото пшеницата, напримѣръ, цената на тонъ захарно цвѣкло не трѣбва да бѣде по-ниска отъ 800—1000 лв. до като днесъ същата е едва 500 лв. Разликата се взема отъ държавата, а една частъ — и отъ захарните фабрики. Това не би могло да се нарече другояче, освенъ ощетяване на земеделския трудъ и то, преди всичко, отъ самата държава. Една малка смѣтка доказва това още по-очебийно: отъ единъ декарь, засѣтъ съ захарно цвѣкло, се получава срѣдно 230 кгр. захаръ, която по днешна пазарна цена струва 5.750 лева. Ето какъ е разпредѣленъ този добивъ отъ декарь, засѣтъ съ захарно цвекло и преработено, това последното, въ захаръ: земеделеца — производителъ взема 800 лева или 14% отъ цѣлия добивъ; държавата взема 3.220 лева или 56%, а останалата частъ отъ 30% — взема захарната фабрика и посрѣдника. Или съ други думи, държавата получава отъ този декарь четири пѣти повече, отколкото получава отъ него собственика му — земеделския стопанинъ, като възнаграждение на неговия тежъкъ трудъ и вложения капиталъ.

Намалението на акциза само съ 3 лева на килограмъ, ще даде възможность да се доплати труда на земеделеца.